

До спеціалізованої вченої ради
ДФ 41.136.004
Міжнародного гуманітарного університету
М. Одеса, Фонтанська дорога, 33

ЗВЕРНЕННЯ

щодо дисертації Дениса Щамбури «Неофіційне право», представленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право

Проблема, поставлена в дисертаційному дослідженні Д. Щамбури, примітна актуальністю та оригінальністю. При тому, що дихотомія «офіційне-неофіційне право» була розроблена ще на початку ХХ століття, комплексних досліджень цієї проблеми у вітчизняній юридичній науці досі не було, що зумовлено все ще триваючим домінуванням позитивістського підходу до загальнотеоретичних аспектів теорії права. Міркування щодо самостійної, незалежної від державного волевиявлення природи права, на жаль, в більшості випадків не підкріплюються вивченням правових явищ, процесів, відносин, які спонтанно виникають у суспільному житті, будучи відповіддю на соціальні потреби у правовому регулюванні.

Автором коректно сформульовано предмет, об'єкт, мету та завдання дослідження, а його архітектоніка дослідження дозволяє повно розкрити поставлені перед дослідником завдання. Слід підтримати обраний автором методологічний арсенал дослідження, зокрема, видається, що такі основні концептуальні підходи як антропологічний, аксіологічний, герменевтичний, синергетичний, потребовий, діалектичний та історіософський, порівняльно-правовий, системний, функціональний методи є достатніми та доцільними для дослідження обраної теми. Солідною є теоретична база дослідження: автором опрацьовано великий масив правових джерел та наукової літератури (усього 375 найменувань у списку використаних джерел), простежено на її основі історію формування концепту неофіційного права. Вищевказане дозволяє зробити висновок про достовірність та обґрунтованість положень, які виносяться дисертантом на захист.

Наукова новизна дисертаційного дослідження Д. Щамбури полягає у тому, що в роботі вперше у вітчизняній загальнотеоретичній юриспруденції комплексно досліджено формування концепції неофіційного права, визначено поняття, ознаки, функції та форми буття неофіційного права. Визначення неофіційного права - «правила поведінки, що мають загально-соціальне походження, можуть існувати без формального закріплення у вигляді самоорганізованої і самовідтворюваної системи, виступають засобом досягнення соціального компромісу, не є

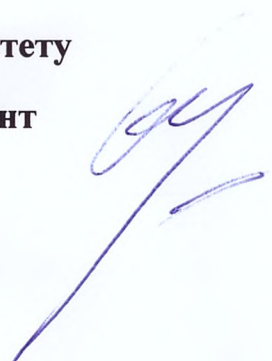
легальними, але завжди є легітимними, виконуються добровільно і забезпечуються внутрішніми переконаннями людини, суспільною думкою тощо, сприяють формуванню неофіційного правового порядку на основі ціннісно-нормативної системи зразків і моделей поведінки, поширених у суспільстві» - видається точним, повним, оригінальним. Так само чітко виявлено ознаки та функції неофіційного права. Як позитивну рису слід відмітити відмежування неофіційного права від так званого тіньового права, яке суперечить ідеї права, його соціальному призначенню.

Водночас, слід зазначити, що дисертаційне дослідження виграло би і більш детально би показало роль неофіційного права в системі правового регулювання в сучасному суспільстві, якби автор звернув увагу на таку відносно нову правову цілісність як спортивне право, яке практично повністю формується за межами державної правотворчості і володіє всіма, в тому числі примусовими засобами правового впливу.

Проте вказане зауваження жодною мірою не применшує загалом високу оцінку дисертаційного дослідження Д. Щамбури і носить характер рекомендації для подальшого опрацювання цієї теми.

Дисертаційне дослідження на тему: «Неофіційне право» відповідає спеціальності 081 Право та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 року № 261 (зі змінами та доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), п. 10 Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167 (зі змінами), а її автор – Щамбура Денис – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

**асистентка кафедри історії держави
і права України і зарубіжних країн
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого, к.ю.н., доцент**

Айсел ОМАРОВА